

KIRLAR, KIRLAR, EY KIRLAR!

O adamın ne zaman, nasıl girdiğini kimse kesinlikle bilemeyecek. Belki öbür yolcularla birlikte o da kuyruktaydı; belki kuyruk bitmiş, herkes otobüse binmişti de son anda yerden biter gibi bitivermişti kapıda, öyle içeri girmişti.

Yolcu kalabalığı orta karardı. Ara duraklarda binenler olur, inenlerle yer değişilir. Böylece otobüs indire bindire, dura kalka yolunu sürdürürdü. Sabahleyin saat sekiz, sekiz buçuk suları olacaktı. Yolcular arasında, paydos zili çalmadan dara dar okula yetişmek umuduyla bir koşu durağa gelen ve binen birkaç okul öğrencisi de vardı.

Biletçi Hasan en arkalardan bir yerden, “Tamam!” diye bağırınca, Emin Aga kontak çevirdi, motoru çalıştırdı. Birinci vitese geçirilip el freni koyverilince tekerlek döndü, otobüs hareket etti.

Alanın göbeğini rahatça dönüp, deniz kıyısındaki anayola girdi otobüs. Karşıdan bir Leyland* geliyordu. Yarı yarıya boştu içi; iki otobüs selamlaştılar, geçip gittiler sonra da.

Sürücü yerinin tam kapıya bakan tarafında o adam durmuştu. Sırtı dış aynaya dönük olduğundan şoförün görüş açısını kapatıyordu. Onunla birlikte binen yolcuların birçoğu hem bilet alabilmek, hem de sonradan bineceklere yer açabilmek için arkaya doğru ilerlemişler, bir o adam olduğu yerden kımıldamamıştı.

Emin Aga bir baktı olmadı, iki baktı olmadı; dayanmayıp, “Şöyle biraz yana çekilir misiniz kardeş?” dedi. “Aynayı kapatıyorsunuz, arka kapıyı göremiyorum. Şöyle biraz daha...”

Sözünü bitiremedi. Adam paltosunun cebine sokulu elini çıkardı. Çıkarmasıyla birlikte, “Şaak!” diye de bir ses duyuldu. Uzattığı elinde parıldayan bir şey görüldü. Bir sustalı bıçaktı bu. Düğmesine basmış, kesici sivri ucunu dışarıya uğratmıştı.

* Leyland: Eski bir otomotiv firması. Otobüs ve kamyon üretirdi; Türkiye’de pek çok belediye, bu firmanın modellerini kullanmıştır.

Emin Aga şaşkınlıkla baktı adama. Baş tıraşlıydı. Yüzündeki sakalları uzamış, derisini karartmıştı. Üzerinde eski, boyanmış bir kaput vardı; içinden yollu bir picama ceketinin yakaları görünüyordu.

Adam sustalı bıçağını tam Emin Aga’nın boynu hizasına getirdi. Bir eliyle de demir bir pençe gibi omuzundan kavrayıp sıktı, kendine çekti.

“Hey, n’oluyor yahu?” dedi Emin Aga, ama beriki tıslayan bir sesle onu susturdu.

“Konuşma!” diye emretti. “Yola devam et, hiçbir durakta da durma, yoksa boynunu bu bıçakla keserim!..”

Emin Aga’nın gaza basan ayağı titreyince, motor hafif hırıldadı.

“Ben ne dersem, onu yapacaksın!” dedi adam. “Şimdi uslu uslu sür bakalım şu otobüsü.”

Emin Aga fazla direnmedi, gazı düzenli verdi, yola devam etti. Hızı belirliydi. Birinci durağa yaklaştılar, çarçabuk geçtiler. Bekleyenler, duracak umuduyla öne çıkmışlar, heveslenmişlerdi. Otobüs durmayıp geçince kızgın kızgın arkasından baktılar. Biri hele, yumruğunu havaya kaldırıp hışımla salladı.

Sürücü yerinin hemen arkasında yaşlıca bir kadın oturuyordu. Durumu ilk o gördü. Ayaklanarak kalkmak istedi yerinden.

“Amanın, eli bıçaklı biri var otobüste, şoförü kesecek!” diye bağırıldı.

Sesi içerdeki havayı yırtmıştı sanki. Ayaktakilerin ba-

zıları döndü, oturanlar yerlerinden doğruldu.

“Ne varmış, ne varmış?” diye sordu bir ses, gerilerden.

Yaşlı kadının bu soruya karşılık vermesine zaman kalmadı; o adam bıçaklı elini Emin Aga'nın boynu hizasından ayırmadan döndü.

“Otur oturduğun yere kadın,” dedi sertçe. “Canına mı susadın yoksa?”

Kadıncağızın korkudan beti benzi kül olmuştu. Kekeleyerek, “Şey... Şey...” dedi. “Ama... Sen... O... Elindeki...”

“Evet,” dedi adam. “Dediğimi yapmazsa, sürücünün boynunu kıtır kıtır keseceğim. Hele dilini tutup oturma yerinde, senin de hakkından gelirim. Anladın mı?”

“Anladım, evet,” gibilerinden başını salladı kadın; dizlerinin bağı çözüktü, yerine oturdu.

Öbür yolcular da çok şaşırmışlardı. Kimileri hâlâ neler olup bittiğini görüp anlamamıştı. İçerde bir uğultudur gidiyordu. Öğrenci çocuklardan biri, kalabalık arasından kendisine bir yol açmış, öne doğru sokulmuştu. Arkaya döndü.

“Ahmet!” diye seslendi. “Otobüste deli var!”

Küçük öğrenci haklı olmalıydı. Eli bıçaklı adam deliydi mutlaka. Üstü başı da onu gösteriyordu. Ama tımarhaneden nasıl kaçmıştı, Aga'nın boynuna tuttuğu o kocaman sustalı bıçağı nereden bulmuştu peki?

Emin Aga gözünü yoldan ayırmadan, ayağı gazda oto-

büsü sürüyordu. İkinci durağa yaklaştık. Emin Aga alışkanlıkla gaz kesip durmaya hazırlanınca, adam hemen anladı, bıçağı daha da yaklaştıranca konuştu:

“Sana hiçbir durakta durmayacaksın dedim. Yola devam, yola devam!..”

Arka arkaya zil sesi geldi.

“İnecekler varmış!” dedi Emin Aga.

“Kimse bu otobüse ne binecek, ne incek. Sür sen!..”

Adama yakın, ayakta birkaç delikanlı azmanı duruyordu. Biri öne doğru çıkacak oldu. Beriki, hemen Emin Aga'yı kendine doğru çekti. Emin Aga'nın omuzu uzadı sanki, gövdesi sarktı.

“Bir yanlış hareket yaparsanız, sürücünün canını alırım!..”

Delikanlılar gözle görülürcesine gerilediler. Gözlüklü olanı, kısık bakışlarla baktı.

“Ne istiyorsun bizden, bunca yolcudan ne alıp veremediğin var?”

“Orası beni ilgilendirir...” dedi adam.

“Hepimiz iş gücü sahibiyiz. Vaktinde yetişmek zorundayız...”

“Her gün her gün gitmiyor musunuz? Bir gün de gitmeyiverin! Ölür müsünüz?”

Kimse karşılık vermedi.

Bu arada durakları birbiri ardına geride bırakıyorduk.

Yağmur yoktu. Bir gün önce geceli gündüzlü yağmış,

kenti tepeden tırnağa yıkamış, arındırmıştı. Bahar geliyordu yine. Hava bahar kokularıyla doluydu. Cemreler düşmüştü. Denizin eski hırçınlığı kalmamış, sabah durgunluğuna erişmişti. Körfez vapurlarından biri Kordon'daki eski iskeleye yanaşıyordu ağır ağır. Göçmen kuşlar çoktan gelmişti. Sürülerle denizin üstünden Karşıyaka'ya doğru uçuyorlardı. Ilık, gevşek bir bahar egemendi ortalığa.

Son durağa yaklaşırken Emin Aga başını çevirip adama baktı.

“Son durağa geliyoruz, n’olacak sonra?” dedi.

“Devam!” dedi adam. “Sen sürmene bak. Durma!..”

Emin Aga, dediğini yaptı onun. Son durakta da durmadı. Hareket memuru bu işe çok şaşıtı. Yaşamında böylesi hiç başına gelmemişti herhalde. Bir otobüs, içinde yolcularıyla birlikte son durağa gelecek ve durmayacak... Durmayıp başını alıp gidecek. Düşünde görse inanmazdı buna. (Nitekim, ertesi gün olayı arkadaşlarına ballandıra ballandıra anlatırken de, “Vallahi, ben bunca yıllık hareket memurluğumda böyle bir şeyi ne gördüm, ne duydum. Düşümde görsem, inanmazdım vallahi!” diyecekti.)

Yürüdü geçti otobüs. Son duraktan ötesi kent dışına uzanıyordu. Giderek evler seyrelti, tarlalar başladı. Ekinler boylanmıştı, aralarında sarı papatyalar göz alıyordu. Gök yüzünde iki parçalık bir bulutu yanına katan güneş te-

peye yönlenmişti. Ağaçlar çiçeğe durmuştu. En güzelleri erik ağaçlarıydı. Bembeyazdı hepsi de.

Tarlaların arasından geçtiler. Yol üstünde kentler arası çalışan kamyonlara, otobüslere, köylülerin tek atlı arabalarına rastladılar. Köylü arabasının yanı sıra tin tin giden bir köpek, alışkın olmadığından, kent otobüsünü görünce ürküp tekerleklerin altına girdi, büzülüp atın bacaklarına kadar sokuldu.

Pınarbaşı'na gelene dek, içerdekilerin hiç sesi soluğu çıkmadı. Eh, korkmamışlardı diyemem. Biletçi Hasan en gerilerde kalakalmıştı, ne olacak diye bekliyordu.

O deminki yaşlı kadın korka korka; “Bağışla ama evladım,” dedi, “bizi böyle nereye götürüyorsun?”

Adam güldü. Dişleri bembeyazdı, çok düzgündü.

“Şimdi görürsünüz...” dedi.

Pınarbaşı'nın hemen oradan, göz çelen bir mavi başlıyordu. Her yer yemyeşildi. Kır çiçeklerinin hepsi açmıştı. Papatyalar, yabanmenekşeleri, katırtırnakları, koyungözleri, yerden bir karış büyümüşlerdi. Az ilerde, köpürerek Bedir Çayı akıyordu. Çevresi incecik, uzun kavaklarla doluydu. Ötelerde Bedir köyü solgun kiremitli damlarıyla, beyaz minareli camisiyle görünümü süslüyordu.

“Sap!” dedi adam, Emin Aga'ya.

“Sapayım mı? Ne yana?”

“Sağa! Gir şuradan içeri...”

Emin Aga denileni yerine getirdi, direksiyon kırdı. Sağa girdiler, yoldan çıktılar, Pınarbaşı'na sapıp, ilerlediler. Tarlaların kıyısına vardıklarında adam yine döndürdü, Bedir Çayı'nın kıyısına geldiler.

“Dur burda! Çek şimdi arabayı kavakların altına! Tamam, dur şimdi!”

Emin Aga bir ayağını gazdan kaldırıp öbürüyle debriyajla frene basınca otobüs durdu.

“Aç ön kapıyı!..”

Emin Aga ön kapıyı da açtı.

Adam, Emin Aga'dan uzaklaştı biraz, kapının ağzında durdu. İçeri dolan bahar havasını ciğerlerine gürültüyle çekerek derin derin soludu.

“Oh!” dedi. “Oooooohhh!”

Herkes adama bakıyordu. Yüzünün rengi değişmişti. Kanlanmış, kararıklığı gitmişti. Akça pakça bir adamdı şimdi. Yolculara döndü.

“Bu kadar...” dedi. “Evet, bu kadar! Şaşırdınız, korkunuz da, değil mi? ‘Deli,’ dedi bir öğrenci çocuk benim için... Doğru! Deliyim ben. Tımarhaneden kaçtım. Gece kaçtım, doğru yürüye yürüye otobüs durağına geldim. Niye geldim? Kötü bir iş işlemek için mi? Hayır! Ben akıllıyken de kötü bir iş yapmaktan kaçınırdım. ‘Peki, ya bu şimdi yaptığın?’ diyeceksiniz. Akıllıyken, hep sizin yaptığınızı yapardım; sabah çıkardım evden, daireye koşardım. Daireden çıkardım, eve koşardım. Yazın da bu-

nu yapardım, kışın da, baharda da, güzün de... Ama içimden hep, ‘Ah!’ derdim. ‘Ah, bir gün evden çıktığımda daireye değil de canımın çektiği bir yere, sözgeleş mevsim baharsa, dağlara kırlara bayırlara atsam kendimi... Gökyüzünü seyretem!.. Tertemiz havayı içime solusam... Bir güncük, bir güncük yapabilirsem bunu...’ Fazla değildi istediğim, bir güncüktü, bir güncük!..

“Yapamadım. Hep içimde kaldı. Her gün daireye, her gün daireden eve, her gün evden daireye gittim geldim, geldim gittim. Yıllarca, aylarca, haftalarca, günlerce... Çıldırıktan, aklımı kaçırmaktan korkardım. Başıma geldi sonunda. Ama tımarhaneye girince de bu isteğimden geri durmadım. ‘Bir gün,’ diyordum, ‘bir gün bunu gerçekleştireceğim.’ İşte o gün, bugünmüş!”

Döndü, açık ön kapıdan dışarıya çıktı. Ilgıt esen rüzgâr eski paltosunun eteklerini havalandırdı. Gitti, gitti, derenin yakınında durdu. Eğilip yerden bir tutam çiçek kopardı. İki kolunu havaya kaldırdı. Avazı çıktığı kadar bağırdı.

“Oh be, ohhhhhh!”

Yolcuların hepsi suskun, camlara üşüşmüş, ona bakıyorlardı.